

طراحی مدل توسعه ورزش دفاع شخصی در نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران^۱

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۱۱/۰۱ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۱/۱۲

بهنام مدبری^۲، حبیب هنری^۳، علی محمد صفانیا^۴

از صفحه ۳۰۷ تا ۳۴۰

چکیده

زمینه و هدف: پیچیدگی و تنوع مأموریت‌های نیروی انتظامی ایجاب می‌کند که مأمورین ناجا برای انجام موفقیت‌آمیز مأموریت‌های محوله در راستای تأمین امنیت شهروندان، از آمادگی و توان رزمی بالایی برخوردار باشند. از این رو هدف از پژوهش حاضر طراحی مدل توسعه ورزش دفاع شخصی در نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران است.

روش‌شناسی: این پژوهش از نظر هدف کاربردی، از نظر روش پژوهش، اکتشافی و از نظر نوع داده، یک پژوهش کیفی است. شرکت‌کنندگان در پژوهش شامل ۲۰ نفر از خبرگان ورزش‌های رزمی و اعضای هیأت علمی دانشگاه به صورت نمونه‌گیری هدفمند انتخاب، که اشباع نظری با ۱۷ مصاحبه انجام شد. ابزار جمع‌آوری اطلاعات در این پژوهش مصاحبه نیمه ساختاریافته بر اساس نظریه داده‌بنیاد است. برای روایی و پایایی از روش قابلیت اعتبار، قابلیت انتقال‌پذیری، قابلیت اطمینان و تأییدپذیری استفاده شد. در پژوهش حاضر برای تحلیل محتوی از نرم‌افزار تحلیل داده‌های کیفی مکس کیودا، جهت کدگذاری باز، کدگذاری محوری و در مرحله پایانی کدگذاری انتخابی استفاده شد.

یافته‌ها: براساس نتایج پژوهش، از میان ۲۶۷ شاخص موجود، ۳۸ مفهوم اصلی شناسایی شدند. بر اساس شاخص‌ها و مؤلفه‌های پدیده اصلی، شرایط علی، بازدارنده و تسهیل‌کننده و همچنین راهبردها و پیامدها بر اساس مستندات پژوهشی و مصاحبه با خبرگان شناسایی شده و در نهایت مدل توسعه ورزش دفاع شخصی در نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران با رویکرد گزند تئوری ارائه شد.

نتیجه‌گیری: مدل ارائه شده می‌تواند به عنوان ابزار تحلیلی پیرامون عوامل مؤثر بر توسعه ورزش دفاع شخصی در نیروی انتظامی جمهوری اسلامی مبنای عمل قرار گیرد تا به گونه‌ای منطقی و اصولی به حل مشکلات این حوزه و توسعه ورزش دفاع شخصی در نیروی انتظامی پرداخت.

واژه‌های کلیدی: مدل، توسعه، نظریه داده‌بنیاد، دفاع شخصی، نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران.

۱- این مقاله مستخرج از رساله دکتری رشته مدیریت ورزشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات است.

۲- دانشجوی دکتری رشته مدیریت ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران

۳- دانشیار گروه مدیریت ورزشی، دانشگاه علامه طباطبایی، تهران ایران (نویسنده مسئول). رایانامه: honari_h@yahoo.com

۴- استاد مدیریت ورزشی دانشگاه آزاد واحد علوم تحقیقات، تهران، ایران

مقدمه

تأمین امنیت عمومی و برقراری نظم و برخورد با مجرمان خطرناک، وظیفه ذاتی پلیس است. (نظری منظم، ۱۳۷۹، ص ۱۲). پیچیدگی و تنوع مأموریت‌های نیروی انتظامی ایجاب می‌کند که مأمورین ناجا برای انجام موفقیت‌آمیز مأموریت‌های محوله از آمادگی و توان رزمی بالایی برخوردار باشند. برخورداری از آمادگی جسمانی و هم‌چنین مهارت دفاع شخصی در صحنه عملیات موجب کاهش خطاهای نیروهای پلیس و در نتیجه کاهش خسارات وارد شده به ناجا می‌شود. با توجه به این‌که برخورداری از این‌گونه مهارت‌ها، نیاز نیروی در صحنه عملیات را به سلاح گرم تا حدود زیادی کاهش می‌دهد، می‌تواند از خسارات احتمالی به ناجا در قالب کشته و یا مجروح شدن افراد جلوگیری کند. بررسی ادبیات این حوزه نشان می‌دهد که در خصوص مدل‌سازی در حوزه ورزش‌های رزمی در کشور پژوهشی صورت نگرفته و عمده پژوهش‌ها در حوزه ورزش همگانی و آمادگی جسمانی صورت گرفته که آن‌ها نیز از پراکندگی فراوانی برخوردار هستند. از این‌رو پرداختن به این مقوله و ارائه مدلی مطلوب برای توسعه ورزش دفاع شخصی پلیس، که در نیروی انتظامی در حال توسعه است بیش از پیش نمایان می‌شود. بر همین اساس، در نظر است تا با استفاده از روش‌های علمی مدل مناسب توسعه ورزش دفاع شخصی در نیروی انتظامی طراحی و تبیین شود. انجام این پژوهش می‌تواند با تولید ادبیات دانشی در توسعه ورزش‌های رزمی کشور، نیروهای مسلح و نیروی انتظامی به‌عنوان الگویی جهت برنامه‌ریزی به‌منظور توسعه ورزش‌های رزمی با شناخت ابعاد و مؤلفه‌های تشکیل‌دهنده آن برای دستیابی به اهداف سازمانی مورد استفاده مدیران ورزشی کشور قرار گیرد.

بیان مسئله: برخورد نزدیک و رو در رو با افرادی که قانون را به‌طور دائم زیر پا می‌گذارند و در زمره هنجارشکنان هستند، زندگی شغلی پلیس را با مخاطرات جدی مواجه می‌کند. به‌عبارت دیگر، از آن‌جا که مأموریت‌های پلیس غالباً توأم با درگیری فیزیکی و زد و خورد است، یادگیری و کسب مهارت در ورزش‌های رزمی و فنون دفاع شخصی به‌صورت کاربردی برای کلیه کارکنان

ناجا الزامی است و می‌تواند به موفقیت آن‌ها در انجام امور و وظایف محوله کمک کند (نظری منظم و آل صادق، ۱۳۸۶ به نقل از محمدیان، ۱۳۹۶، صص ۷-۸). در نیروی انتظامی با توجه به مأموریت‌های محوله برنامه‌های مختلفی در جهت آموزش و اجرای ورزش‌های کاربردی از جمله دفاع شخصی برای کارکنان اجرا شده و نسبت به طراحی و تدوین فنون دفاع شخصی ویژه پلیس ایران با تشکیل کمیته فنی متشکل از اساتید خبره ورزش‌های رزمی اقدام کرده است. اما در زمینه مدیریت و برنامه‌ریزی برای توسعه ورزش دفاع شخصی از یک مدل بهینه و راهبردی بلندمدت، برخوردار نیست و فعالیت‌های جاری به برنامه‌های سالیانه و تقویم اجرایی خلاصه می‌شوند. علی‌رغم تأیید و تأکید فرماندهان ارشد نیروی انتظامی مبنی بر برنامه‌ریزی و آموزش ورزش‌های کاربردی پلیس از جمله دفاع شخصی و اقدامات مدیران آموزشی و تربیت بدنی در این خصوص، در حال حاضر افزایش آمار سال‌های اخیر مانند استفاده از سلاح و تیراندازی‌های غیر ضروری، تعدی و تعرض نسبت به مأمورین در نیروی انتظامی نشان‌دهنده آن است که بعضاً عدم اعتماد به نفس و عدم برخورداری از مهارت‌های رزمی منجر به درگیری و ایراد خسارت به شهروندان، مجرمین و کارکنان پلیس در انجام مأموریت‌ها می‌شود. به‌منظور طراحی مدل توسعه ورزش دفاع شخصی در نیروی انتظامی، لازم است به متخصصانی که سال‌ها در حوزه ورزش‌های رزمی و دفاع شخصی در نیروی انتظامی فعالیت کرده‌اند؛ مراجعه شود و در طراحی مدل از نظرات آن‌ها استفاده شود. بدین منظور از رویکرد کیفی پژوهش به نام روش تئوری‌سازی داده‌بنیاد به شیوه نوخاسته استفاده می‌شود. با توجه به موضوعات مطرح‌شده، بررسی پژوهش‌های این حوزه نشان می‌دهد که در خصوص مدل‌سازی در حوزه توسعه ورزش‌های رزمی کشور پژوهشی صورت نگرفته و مدل‌سازی‌های انجام‌شده در حوزه ورزش همگانی (جوادی‌پور و همکاران، ۱۳۹۲؛ احسانی و همکاران، ۱۳۹۳؛ سوادی و همکاران، ۱۳۹۴؛ حفظ‌اللسان، ۱۳۹۵)، بررسی عوامل مؤثر در توسعه ورزش همگانی (گودرزی و همکاران، ۱۳۹۴؛ آصفی و قنبرپور، ۱۳۹۷؛ شیروانی و همکاران، ۱۳۹۹)، طراحی الگو یا مدل ساختار ورزش و تربیت بدنی کشور

(منافی، ۱۳۹۴؛ سجادی، ۱۳۹۵؛ رهبر، ۱۳۹۸)، مقایسه دیدگاه‌ها، بررسی وضعیت موجود و راه‌کارهای پیشرفت در ورزش (تندنویس و قاسمی، ۱۳۸۶؛ محمدتقی‌پور، ۱۳۸۶؛ کشتی‌دار و همکاران، ۱۳۹۱؛ علی‌دوست و همکاران، ۱۳۹۳)، تعیین عوامل مؤثر در توسعه ورزش قهرمانی (جلال، ۱۳۸۹؛ خلیق ساکت، ۱۳۹۷؛ ایمان‌زاده، ۱۳۹۸)، شناسایی و اولویت‌بندی موانع توسعه و پیشرفت برخی از ورزش‌ها در کشور (مهدی‌زاده و همکاران، ۱۳۹۲؛ هاشمی، ۱۳۹۳؛ پوررنجبر و زیتونلی، ۱۳۹۴؛ آصفی و اسدی دستجردی، ۱۳۹۵؛ قهرمان تبریزی و همکاران، ۱۳۹۶؛ شاه‌منصوری و بالانژاد، ۱۳۹۷) یا در مطالعات خارجی مدل‌سازی‌های انجام‌شده عمدتاً رویکرد الگوهای رفتاری فعالیت بدنی و ورزشی و یا الگوهای ملی توسعه ورزش همگانی به‌منظور حفظ و ارتقاء سلامت و آمادگی جسمانی و ایجاد و توسعه نشاط و شادابی جامعه بوده است. هم‌چنین علی‌رغم اقدامات انجام‌شده، مطالعات قبلی در حوزه ورزش دفاع شخصی در نیروی انتظامی کم‌تر جنبه کاربردی و اکتشافی داشته‌اند و صرفاً در حوزه شناسایی راه‌کارها، عوامل مؤثر، اثربخشی و تأثیر مهارت‌های ورزش دفاع شخصی در انجام مأموریت‌های نیروی انتظامی بوده (قادری، ۱۳۹۰؛ بابایی، ۱۳۹۴؛ محمدیان، ۱۳۹۶؛ قادری و همکاران، ۱۳۹۷) و نیاز به پرداختن به این موضوع هم‌چنان در نیروی انتظامی به‌عنوان اولویت آموزشی کارکنان وجود داشته و نتایج این مطالعات بیش از پیش در کمک به توسعه ورزش دفاع شخصی در نیروی انتظامی تأثیرگذار است.

برهمن اساس، در نظر است تا با استفاده از روش‌های علمی مدل مناسب توسعه ورزش دفاع شخصی در نیروی انتظامی طراحی و تبیین شود. تدوین مدل مناسب برای توسعه ورزش دفاع شخصی در نیروی انتظامی بدین صورت است که پژوهش‌گر قصد دارد با طرح ابعاد، ویژگی‌ها، جنبه‌ها و شرایط موجود، مسیر طراحی و تدوین مدل بهینه توسعه ورزش دفاع شخصی در نیروی انتظامی را دنبال کند و با کاوش و ارزیابی شرایط تحقق، موضوع و حدود مسئله، درصدد پاسخ به این سؤال باشد که مدل توسعه ورزش دفاع شخصی در نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران چگونه است؟

مبانی نظری: توسعه، مجموعه نظام اجتماعی، هماهنگ با نیازهای متنوع اساسی افراد و گروه‌های اجتماعی داخل سیستم (جامعه) و تعدیل وضعیت نامطلوب گذشته به سوی وضع مطلوب از نظر مادی و معنوی است (زینلزاده و همکاران، ۱۳۹۱، ص ۶۶).

توسعه ورزش: اولین گام اساسی در طراحی سیاست ورزش هر کشوری، تعریف و تفسیر توسعه ورزش است. تعاریف و تفاسیر مختلفی از مفهوم توسعه ورزش شده است و کشورها نیز بر اساس شرایط اجتماعی و اقتصادی خود برای سطوح مختلف ورزش سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی می‌کنند. با این که سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی توسعه ورزش به وسیله دولت و سازمان‌های ورزشی انجام می‌گیرد. ولی پژوهش‌گران نیز مدل‌های نظری و تجربه‌شده‌ای را معرفی کرده‌اند که می‌تواند برای الگو سازی مفید باشد (رمضانی‌نژاد و همکاران، ۱۳۹۴، صص ۱۴-۱۵). توسعه ورزش یک کمک همه‌جانبه به مردم برای شروع یک ورزش، ماندن در ورزش انتخابی خود و موفقیت در آن است. توسعه ورزش توسط کالینز به‌عنوان یک فرصت‌های تأثیرگذار (مؤثر)، سیستم‌ها و ساختارها و فرایندهایی تعریف شده است که افراد جامعه را در تمام سطوح یا گروه‌های خاص یا منطقه‌ای قادر می‌سازد در ورزش، تفریح و سرگرمی شرکت کنند و عملکردشان را به هر سطحی که مد نظر آن‌ها است، پیشرفت دهند (سوتیریادو^۱، ۲۰۱۳).

رویکردهای توسعه ورزش: از نظر هولیهان و وایت^۲ (۲۰۰۲) توسعه ورزشی اصطلاح بحث برانگیزی است و مجموعه‌ای از اهداف سیاسی و اجتماعی را در برمی‌گیرد. چون برخی عقیده دارند از توسعه ورزشی باید در برآورده ساختن اهداف اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و اقتصادی استفاده شود و البته مبنای منطق مختلفی برای چنین عقیده‌ای در قوانین و سیاست‌های ورزشی وجود دارد. مهم این است که چه چیزی باید در توسعه ورزشی روی دهد یا توسعه ورزشی باید شبیه چه چیزی باشد، البته تبیین و تفسیر تجربی چگونگی

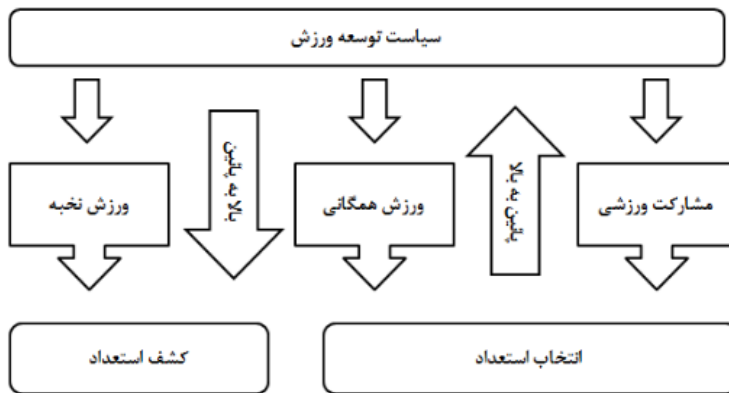
۱- Sotiriadou

۲- Houlihan & White

شکل گیری توسعه ورزشی در عمل مهم تر از هر چیزی است. مسئله مبهم دیگر این است که چه کسی مسئولیت این فعالیت ها را بر عهده دارد و کجا و چگونه باید آن را انجام دهد؟ مسئله بحث برانگیز و مهم تری که توسعه ورزشی با آن روبه رو است، میزان نیاز به فعالیت در هر دو سطح ورزش های نخبه و ورزش همگانی یا مشارکت ورزشی است یا توسعه ورزشی بر چه بخشی باید متمرکز شود و کدام بخش مهم تر است. (هولیهان و وایت، ۲۰۰۲، صص ۴-۶).

به طور کلی دو رویکرد پایین به بالا و بالا به پایین در توسعه ورزش وجود دارد. در رویکرد پایین به بالا فرض می شود که توسعه ورزش باید از پایین ترین سطوح ورزش در هرم توسعه ورزش آغاز شود و هدف اصلی جلب مشارکت همه مردم و ایجاد محبوبیت برای رشد و فعالیت بدنی است. در رویکرد بالا به پایین، هدف موفقیت های بین المللی ورزشی است که در آن بر رشد و اعتلای یک یا چند رشته ورزشی سرمایه گذاری می شود (سوتیر یادو، ۲۰۰۵، ص ۱۱). هیدسون، گیدلو و پبلس^۱ (۱۹۹۴) برای توجیه اثرات رویکرد بالا-پایین دو پیش فرض را مطرح کردند: اول این که ورزش قهرمانی به علت کسب مدال، مقام، شهرت، محبوبیت و دریافت پاداش های مادی و ورزشکاران، جاذبه های ورزش قهرمانی، تبلیغات و بازاریابی ها، ورزشکاران نخبه نقش یک مدل یا الگو را برای مردم ایفا می کنند و سبب توجه رسانه ها و عموم مردم می شوند، در نتیجه افراد جدیدی جذب باشگاه ها می شوند و مشارکت و رقابت در ورزش های پایه و عمومی شکل می گیرد. پیش فرض رویکرد دوم این است که ورزش نخبه و سطح بالا می تواند بازدارنده مشارکت عمومی و ورزش همگانی شود، چون شکاف زیادی بین ورزشکاران سطح بالا و ورزشکاران شایسته جدید ایجاد می شود. به طور کلی، همیشه اختلاف نظر بر توجه و میزان اهمیت هر یک از سطوح وجود داشته است (هیدسون و همکاران، ۱۹۹۴، صص ۱۶-۳۱).

۱- Hidson, Gidlow & Peebles

شکل شماره ۱: مقایسه دو رویکرد اصلی توسعه ورزش (رمضانی نژاد و همکاران، ۱۳۹۴)

با وجود این از نظر ادی (۱۹۹۳) هنوز چالش بین این دو رویکرد وجود دارد. در سیاست از پایین به بالا، هدف اصلی جلب مشارکت همه مردم و محبوبیت ورزشی است (مفهوم مشارکت ورزشی و ورزش همگانی)، ولی در سیاست از بالا به پایین روی یک یا چند رشته ورزشی محبوب (به جای محبوبیت ورزشی) برای موفقیت‌های بین‌المللی سرمایه‌گذاری‌های خاص می‌شود، به این امید که مشارکت ورزشی مردم نیز بیش‌تر خواهد شد. به نظر می‌رسد موفقیت‌های تیم‌های والیبال و بسکتبال ایران در دهه اخیر (تلاش و تمرکز از بالا) به‌ویژه در سطح نوجوانان و جوانان موجب توجه بیش‌تر رسانه‌ها، مردم و حامیان مالی و گرایش و توسعه لیگ‌های منظم‌تر در سطوح پایین شده است (رمضانی نژاد و هژبری، ۱۳۹۶، ص ۲۴۰).

آمادگی جسمانی و دفاع شخصی در ناجا: اهمیت تربیت جسمی و روحی نیروها به‌رغم پیشرفت فناوری جنگ و سلاح‌های بسیار جدید، اهمیت توانایی روحی و جسمی فراگیران ناجا به‌عنوان یک ضرورت پایدار هم‌چنان در رأس برنامه‌های نیروی انتظامی است. اگرچه امروز جنگ با سلاح‌های جدید انجام می‌شود ولی هیچ‌یک از کارشناسان نظامی لزوم داشتن آمادگی جسمانی و فعالیت ورزشی را برای نظامیان را نفی نکرده‌اند. یگان‌های نظامی وظیفه خطیر دفاع از کیان، استقرار امنیت و دفع تهدیدات دشمنان را در هر کشور بر عهده دارند بنابراین نیازمند نیروی انسانی مزین به دانایی و هوشمندی، توأم با قدرت،

استقامت جسمانی و روحی و شجاعت می‌باشند (سالیانه و باران چشمه، ۱۳۹۰). افراد نظامی به لحاظ مأموریت‌های ویژه، مسائل شغلی و مشکلات روان‌شناختی بیش‌تری در مقایسه با سایر مشاغل دارند. هم‌چنین فشار روانی ناشی از شغل، مأموریت‌های پیچیده، قوانین سخت‌نظامی، احتمال مجروحیت، معلولیت، اسارت و حتی مرگ از جمله مسائلی است که احتمال آن‌ها در مشاغل غیرنظامی کم‌تر است (مالکی و همکاران، ۲۰۱۲، ص ۱۹۵). به‌طور کلی هنرهای رزمی و توسعه آن به‌صورت خاص در کشور ما، مرهون کار اولیه نظامیان است، به‌طوری‌که موضوع اشاعه رشته‌های مختلف ورزشی مانند جودو، کاراته، تکواندو توسط نیروهای نظامی به‌ویژه پلیس از داخل مراکز آموزش انتظامی و نظامی شروع و بدین ترتیب ورزش‌های رزمی در سطوح مختلف در جامعه بسط و گسترش یافت (قادری، ۱۳۹۰، ص ۱۴). مفهوم دفاع شخصی بیش‌تر به‌خاطر موضوعات «استفاده از زور»^۱ و «استفاده از خشونت»^۲ وارد ادبیات علمی و عملیاتی پلیس شده است. ادبیات نشان می‌دهد که بسیاری از پلیس‌ها به‌دنبال روش‌های جایگزین برای تجهیزات گرم به این نتیجه رسیده‌اند که باید به حوزه دفاع شخصی وارد شوند.

آرسنالت و هینتون^۳ (۲۰۱۴) معتقدند که هویت و اعتبار علائم پلیسی رو به زوال می‌رود که تا حد زیادی به‌دلیل موضوعات مربوط به استفاده پلیس از خشونت است. اصطلاح «خشونت پلیسی» راهش را به رسانه‌ها باز کرد و پلیس باید برای استفاده از خشونت‌تی که در برابر مردم انجام می‌دهند مسئولیت‌پذیر باشد و پاسخ‌گوی استفاده از سلاح‌های سبک و مدل‌های استفاده از خشونت خود باشد (آرسنالت و هینتون، ۲۰۱۴، صص ۱۴۴-۱۴۳). بیکر و داس^۴ (۲۰۱۵) هدف از ارائه آموزش دفاع شخصی به پلیس را این منظور می‌دانند که رفتار مجریان قانون را زمانی که با خشونت فیزیکی روبه‌رو می‌شوند مدون و منطقی ساخته و به‌طور ضمنی با پیش‌بینی حالت‌های مواجهه مأموران با متخلفین بتواند این حالت‌ها را قانون‌مند کرده و ویژگی‌های آن‌ها را تبیین کند

۱- Use of force

۲- Use of violence

۳- Arsenault & Hinton

۴- Baker & Das

و آن‌ها را در ذهن فراگیران به فعالیت‌های روتین تبدیل کند (بیکر و داس، ۲۰۱۵).

پیشینه پژوهش: شیروانی و همکاران (۱۳۹۹) در پژوهشی به شناسایی و رتبه‌بندی عوامل توسعه ورزش کارکنان رسته بهداشت و درمان نیروهای مسلح پرداخته‌اند. نتایج پژوهش نشان داد مهم‌ترین ابعاد به ترتیب شامل زیرساخت، توسعه مشارکت، مدیریت، عوامل محیطی و عوامل فردی هستند. قادری و همکاران (۱۳۹۸) در پژوهشی به طراحی الگوی راهبردی توسعه ورزش در نیروی انتظامی پرداختند. بر اساس نتایج پژوهش، در بخش علی ۶ مقوله اصلی شناسایی شد که شامل مؤلفه نیازها و انتظارات ذی‌نفعان، الزامات قانونی و نظارتی، توسعه مشارکت ورزشی، عوامل ساختاری، نیاز به منابع مالی و زیرساخت‌ها و نیاز به توسعه ارتباطات است. در بخش زمینه‌ای نیز ۶ مفهوم اصلی و ۴۱ مقوله شناسایی شد؛ هم‌چنین در بخش مداخله‌گر نیز ۶ مفهوم اصلی و ۴۱ مقوله شناسایی شد و در بخش راهبردها ۵ مفهوم اصلی که عبارت هستند از توسعه ساختاری، سیستم‌ها و فرایندها، توسعه زیرساخت‌ها، توسعه بازاریابی، توسعه تعامل‌ها و آموزش و فرهنگ‌سازی و در نهایت در بخش پیامدها، ۵ مقوله اصلی شناسایی شد که عبارت هستند از نتایج مرتبط با کارکنان، توسعه مالی و زیرساخت‌ها، نتایج جامعه، توسعه ارتباطات و بهبود عملکرد داخلی.

ایمان‌زاده (۱۳۹۸) در پژوهشی به بررسی عوامل مؤثر در توسعه رشته ورزشی تکواندو ایران و ارائه الگو پرداخته است. نتایج پژوهش نشان داد هفت عامل شامل عوامل اجتماعی و فرهنگی، عوامل فناوری، عوامل اقتصادی، عوامل سیاسی، عوامل ورزشی، عوامل مدیریتی و اماکن و تجهیزات بر توسعه ورزش تکواندو کشور مؤثر هستند؛ که بین آن‌ها تفاوت معناداری وجود دارد به‌طوری‌که، «عوامل مدیریتی» بالاترین رتبه در عوامل مؤثر بر توسعه رشته تکواندو از دیدگاه نمونه تحقیق داشته و «عوامل سیاسی» پایین‌ترین رتبه را به خود اختصاص داده‌اند. محمدیان (۱۳۹۶) در پژوهشی به بررسی نقش یادگیری فنون دفاع شخصی در موفقیت مأموریت‌های ناجا پرداخته است و در کنار آن

تأثیر یادگیری این فنون را بر استرس شغلی، میزان اقتدار پلیس در سطح شهر و توانمندی عملیاتی کارکنان ناجا مورد سنجش و بررسی قرار داده است. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که متغیر مستقل پژوهش (یادگیری فنون رزمی دفاع شخصی) دارای تأثیر معنی‌داری بر روی متغیرهای وابسته (موفقیت در مأموریت‌های ناجا، استرس شغلی، توانمندی عملیاتی، و نمایش اقتدار پلیس در سطح شهر) است. محمدی و همکاران (۱۳۹۶) در پژوهشی به طراحی الگوی توسعه ورزش در دانشگاه فنی و حرفه‌ای پرداختند. نتایج نشان داد که برای توسعه ورزش دانشگاهی چند عامل علی‌دخیل هستند که عبارتند از فضا و تجهیزات، مدیریت و برنامه‌ریزی، اعتبارات و فراهم بودن زیرساخت‌های ورزش همگانی. هم‌چنین مواردی مثل تغییر سبک زندگی، کافی نبودن منابع مالی و امکاناتی و نیز پرداختن به امورات روزمره، عوامل مداخله‌گر هستند و جذابیت ورزش، حمایت رهبری از ورزش دانشجویی، قدمت، ساختار و نیز گستردگی مراکز دانشگاهی، عوامل زمینه‌ای به حساب می‌آیند.

درخشان مبارکه و همکاران (۱۳۹۱) در پژوهشی با عنوان تدوین هدف‌های کلان، سیاست‌ها و راهبردهای توسعه تربیت بدنی در نیروهای مسلح ایران دریافته‌اند که تربیت بدنی نیروهای مسلح در موقعیت راهبردی تهاجمی قرار دارد. پس از تدوین راهبردهای توسعه تربیت بدنی نیروهای مسلح، هدف‌های کلیدی عبارت هستند از: تقویت و توسعه علمی و عملی آمادگی جسمانی، مهارت‌های بدنی و ورزشی به‌منظور دستیابی به سطح مناسب شاخص‌های تعیین شده، ارتقای ورزش قهرمانی نیروهای مسلح به‌منظور دستیابی به سکوی برتر در رقابت‌های داخلی و خارجی (سیزم) به‌ویژه در رشته‌های کاربردی، تقویت و ارتقای ورزش همگانی در سطح نیروهای مسلح، تقویت و ارتقای ورزش‌های همگانی و قهرمانی بسیج مستضعفان.

سوتیریادو، فیلو و کانکل^۱ (۲۰۱۸) در پژوهشی با عنوان چالش‌های توسعه ورزشی و مشارکت ورزشی از دیدگاه مدیران ورزش را مورد پژوهش قرار داده و دریافته‌اند تصمیمات آگاهانه‌تر در خصوص سمت و سوی سیاست‌گذاری و

۱- Sotiriadou, Filo & Kunkel

برنامه‌ریزی و ارتقاء ویژگی‌های خاص ورزشی برای مقابله با چالش‌های خاص بازیکنان را امکان‌پذیر می‌سازد. پرداختن به چالش‌های مشارکت در ورزش به صورت آگاهانه، به ارائه راه‌حل‌های یکپارچه و جامع برای مسائل مربوط به توسعه ورزش می‌انجامد. آجادی^۱ و همکاران (۲۰۱۷) در مطالعه خود برای توسعه ورزش نیروهای نظامی نیجریه به عواملی مانند فراهم آوردن تجهیزات پیشرفته ورزشی، بهبود نگهداری امکانات ورزشی، دسترسی آسان به امکانات ورزشی، فراهم آوردن نیروی انسانی مورد نیاز و واجد شرایط برای ورزش مانند مربی، وجود هماهنگی بین نیروهای انسانی درگیر در ورزش، تشویق شرکت‌کنندگان توسط مربیان، فراهم کردن بودجه و منابع مالی مورد نیاز برای ورزش و مدیریت بودجه اختصاص داده شده برای ورزش، اشاره کردند. درامان^۲ و همکاران (۲۰۱۷) در پژوهشی با عنوان توسعه ورزش در برنامه‌های مدارس عالی ورزش در مالزی را مورد پژوهش قرار داده و دریافتند برخورداری از راهبرد در مدیریت و برنامه‌ریزی، مدیریت در نظارت، روش صحیح آموزش و تدریس و عوامل مالی مهم‌ترین عوامل مؤثر در توسعه ورزش مدارس عالی ورزش بوده است. مائومون^۳ (۲۰۱۵) در پژوهشی با عنوان توسعه ورزش آموزشی در اندونزی: بررسی سیاست جامع بر اساس قانون نظام ورزش ملی، بیان‌گر توسعه ورزش‌های آموزشی با تمرکز بر افزایش کیفیات برنامه‌های درسی، سازمان‌دهی فعالیت‌های فوق برنامه واحدها و کلاس‌ها، بهبود کیفیت خدمات و مدیریت و افزایش تعداد مدرسه ورزش در بسیاری از استان‌ها با رعایت استانداردهای ملی بوده و با اهتمام همگان بر این عوامل، پایه و اساس توسعه ورزش در اندونزی به‌طور کلی روند مثبت به خود گرفته و بهبود خواهد یافت.

در سال‌های اخیر تلاش‌های زیادی در راستای شناسایی عوامل توسعه ورزش صورت گرفته است اما باید متذکر شد که پژوهش‌های صورت‌گرفته تا به امروز غالباً رویکرد کمی داشته و به صورت عمیق ماهیت توسعه ورزش را مورد بررسی قرار نداده‌اند. هم‌چنین ذکر این مطلب نیز لازم است که بر اساس جست‌وجوهای

۱- Ajadi

۲- Deraman

۳- Ma'mun

متعدد محقق، مطالعات قبلی در حوزه ورزش دفاع شخصی در نیروی انتظامی کم‌تر جنبه کاربردی و اکتشافی داشته‌اند و صرفاً در حوزه شناسایی راه‌کارها، عوامل مؤثر، اثربخشی و تأثیر مهارت‌های ورزش دفاع شخصی در انجام مأموریت‌های نیروی انتظامی بوده و شناسایی مؤلفه‌های توسعه ورزش‌های رزمی و دفاع شخصی مورد بررسی و پژوهش قرار نگرفته است. به‌همین دلیل در این پژوهش سعی شده است تا از طریق روش پژوهش کیفی و به‌صورت عمیق به توسعه ورزش دفاع شخصی در نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران نگاهی در حد بضاعت صورت گیرد تا در سایه این پژوهش پیامدهای توسعه ورزش دفاع شخصی استخراج شود و در نهایت مدل توسعه ورزش دفاع شخصی در نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران طراحی شود.

روش‌شناسی پژوهش

این پژوهش از نظر هدف کاربردی، از نظر روش پژوهش، اکتشافی، از نظر نوع داده یک پژوهش کیفی و راهبرد مورد استفاده در این پژوهش، نظریه داده‌بنیاد است. جامعه و نمونه آماری در بخش کیفی شامل ۲۰ نفر از شامل اعضای هیئت علمی دانشگاه دارای سابقه در حوزه ورزش‌های رزمی و اعضاء هیئت علمی دانشگاه علوم انتظامی امین، مدیران عالی و عملیاتی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران که در حوزه آموزش فعالیت داشتند بودند که به‌صورت نمونه‌گیری هدفمند^۱ انتخاب، که اشباع نظری با ۱۷ مصاحبه انجام شد. ابزار جمع‌آوری اطلاعات در این پژوهش مصاحبه نیمه ساختاریافته بر اساس نظریه داده‌بنیاد است. در این پژوهش برای تأمین روایی مطالعه از روش ارزیابی گوبا و لینکولن^۲ (۱۹۸۱) استفاده شد که معادل روایی و پایایی در پژوهش‌ها کمی است. بدین منظور و بر پایه این روش، چهار معیار قابلیت اعتبار^۳، قابلیت انتقال‌پذیری^۴، قابلیت اطمینان^۵ و تأییدپذیری^۶ جهت ارزیابی در نظر گرفته شد

۱- Purposive Sampling
 ۲- Guba & Lincoln
 ۳- Credibility
 ۴- Tranferability
 ۵- Dependability
 ۶- Conformabilit

(دانایی‌فرد و مظفری، ۱۳۸۷). در پژوهش کنونی از پایایی بازآزمون و روش توافق درون موضوعی برای محاسبه پایایی مصاحبه‌های انجام‌گرفته استفاده شد. برای محاسبه پایایی بازآزمون از میان مصاحبه‌های انجام‌گرفته چند مصاحبه به‌عنوان نمونه انتخاب شده و هر کدام از آن‌ها در یک فاصله زمانی کوتاه و مشخص دوباره کدگذاری شد. سپس گندهای مشخص شده در دو فاصله زمانی برای هر کدام از مصاحبه‌ها با هم مقایسه شدند. در این پژوهش پایایی حاصل از دو کدگذار ۸۰ درصد به‌دست آمد که بیان‌گر قابل قبول بودن آن است. در پژوهش حاضر جهت تحلیل محتوی کیفی از نرم‌افزار تحلیل داده‌های کیفی مکس کیودا، جهت کدگذاری باز، کدگذاری محوری و در مرحله پایانی کدگذاری انتخابی استفاده شد.

یافته‌های پژوهش

ویژگی‌های جمعیت‌شناختی و توزیع فراوانی شرکت‌کنندگان در پژوهش شامل اعضای هیأت علمی دانشگاه دارای سابقه در حوزه ورزش‌های رزمی و اعضاء هیئت علمی دانشگاه علوم انتظامی امین، مدیران عالی و عملیاتی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران که در حوزه آموزش فعالیت داشتند در جدول شماره یک ارائه شده است.

جدول شماره ۱: آمار جمعیت‌شناختی جامعه و نمونه آماری پژوهش

مدرک تحصیلی		سمت			شاخص
کارشناسی ارشد	دکتری تخصصی	مربیان و پیش‌کسوتان ورزش‌های رزمی	اساتید و اعضاء هیئت علمی	فراوانی	
۵	۱۲	۵	۱۲	فراوانی	
۲۹/۴۱	۷۰/۵۹	۲۹/۴۱	۷۰/۵۹	درصد فراوانی	
سابقه		سن			شاخص
بیش از ۲۰ سال	۱۵ تا ۲۰ سال	بالای ۶۰ سال	۶۰ تا ۵۰ سال	۴۰ تا ۳۰ سال	
بیش از ۲۰ سال	۱۵ تا ۲۰ سال	۶۰ تا ۵۱ سال	۵۰ تا ۴۱ سال	۴۰ تا ۳۰ سال	

فراوانی	۲	۸	۵	۲	۴	۱۱	۲
درصد فراوانی	۱۱/۷۶	۴۷/۰۵	۲۹/۴۱	۱۱/۷۶	۲۳/۵۲	۶۴/۷۰	۱۱/۷۶

کدگذاری

عوامل علی: شرایطی و عواملی است که موجب ایجاد و توسعه پدیده محوری توسعه ورزش دفاع شخصی در نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران می‌شود. عوامل علی در این پژوهش شامل مفاهیمی بود که از نشانه‌های کدگذاری شده در مورد اهمیت پدیده محوری مورد بررسی یعنی توسعه ورزش دفاع شخصی در نیروی انتظامی وجود دارد، به دست آمد. توضیحات مصاحبه‌شوندگان در پاسخ به پرسش‌های مربوط به شرایط علی توسعه ورزش در نیروی انتظامی، منجر به شناسایی کدهای جدول شماره دو شد.

جدول شماره ۲: مفاهیم و مقوله‌های شناسایی شده عوامل علی

مفاهیم	کدهای باز
زیرساخت و امکانات	فراهم بودن شرایط لازم در رشد و توسعه ورزش دفاع شخصی، وجود امکانات و شرایط، متناسب با نیاز کارکنان جهت آموزش دفاع شخصی، تأثیر وجود امکانات در میزبانی دوره‌های آموزشی دفاع شخصی، امکانات و تجهیزات مناسب و استاندارد در سالن‌های ورزشی، نیاز به تجهیزات جدید و به روز برای توسعه دفاع شخصی، تأثیر وجود فناوری آموزشی در رشد و توسعه ورزش دفاع شخصی.
آموزشی	کلاس‌های آموزشی برای تربیت و ارتقاء مربیان (درجه ۳،۲،۱ و بین‌المللی)، حضور مربیان مستعد در دوره‌های بین‌المللی آموزشی، اجرای طرح‌های آموزشی با توجه به رسته‌های کارکنان، آموزش مستمر دفاع شخصی کارکنان در طول خدمت، کتب و منابع آموزشی به روز و مورد نیاز، اولویت قرار گرفتن آموزش ورزش دفاع شخصی به عنوان یکی از اولویت‌های آموزشی سازمان، فراگیری سطوح بالای دانش و آموزش از سایر کشورها، اهمیت ورزش آموزشی - پرورشی در توسعه ورزش دفاع شخصی.
پژوهشی	نیاز به تحقیق و پژوهش در ورزش دفاع شخصی انجام طرح‌های مدون پژوهشی در حوزه دفاع شخصی.
روابط عمومی و اطلاع رسانی	تأثیر تبلیغات بر تغییر نگرش‌ها کارکنان، مطرح شدن ورزشکاران سازمان با استفاده از ظرفیت‌های رسانه‌ای سازمان، نقش رسانه‌های داخلی سازمان بر میزان مشارکت کارکنان در دوره‌های دفاع شخصی، نقش پررنگ روابط عمومی سازمان‌ها در اطلاع‌رسانی اخبار ورزشی به کارکنان، رسانه یکی از مؤلفه‌های توسعه ورزش کارکنان، تأثیر رسانه بر تغییر نگرش کارکنان.
عوامل اقتصادی	نقش بودجه در کیفیت برگزاری دوره‌های دفاع شخصی، بودجه کافی برای تشکیل دوره‌های آموزشی (مربیان، کارکنان)، منابع مالی یکی از مؤلفه‌های اثرگذار بر میزان مشارکت کارکنان در ورزش دفاع شخصی، ضرورت وجود منابع مالی برای تحقق برنامه‌های آموزش دفاع شخصی.

مفاهیم	کدهای باز
عوامل انسانی	تأثیر مربی خوب بر تربیت و پیشرفت ورزشکار، تأثیر استفاده از مربی‌های خوب بر پیشرفت ورزش دفاع شخصی، وجود نیروی انسانی خبره در ورزش دفاع شخصی، نیروی انسانی متخصص، توانمند و با انگیزه، نیروی انسانی متخصص در بخش مربی‌گری، داوری، مدیریت.
عوامل ساختاری	ضرورت وجود ساختار و تشکیلات برای توسعه ورزش دفاع شخصی، کمیته فنی دفاع شخصی، تشکیلات استعدادیابی مرتبط با ورزش دفاع شخصی.
فردی	پشت کار و اراده کارکنان، نقش انگیزه‌های درونی بر یادگیری فنون دفاع شخصی، لزوم درک اهمیت ورزش دفاع شخصی در کارکنان، آموزش و فراگیری دفاع شخصی در راستای انجام مطلوب وظایف محوله.
فرهنگی	تأثیر نگرش‌ها و دیدگاه‌ها کارکنان در توسعه ورزش دفاع شخصی، تأثیر ارزش‌ها و باورهای سازمان بر میزان مشارکت کارکنان در دوره‌های دفاع شخصی، بستر فرهنگی سازمان زیربنای توسعه ورزش دفاع شخصی، ایجاد بستر و زمینه فرهنگی جهت مشارکت و علاقه‌مندی کارکنان.
مدیریتی	لزوم وجود برنامه ریزی برای رشد و توسعه دفاع شخصی، مهیا کردن شرایط مطلوب برای اجرای ورزش همگانی کارکنان، دیپلماسی ورزشی در ورزش پلیس، فراهم بودن زمینه و شرایط خوب برای ارتباطات بین‌المللی، فراهم کردن بستر و زمینه مناسب برای تحقق برنامه‌ها، لزوم تقویت زیرساخت‌ها و بسترها، تأکید بر حمایت سازمان (فرماندهان، مدیران، مسئولین) از ورزش دفاع شخصی، حمایت سازمان از ورزشکاران (مادی-معنوی)، ارائه طرح‌هایی برای تشویق کارکنان برای فراگیری فنون دفاع شخصی، حمایت فرماندهان و مدیران به حفظ و ارتقاء آمادگی رزمی کارکنان، نقش شورای عالی ورزش نیروی انتظامی به‌عنوان سیاست‌گذار و حمایت‌کننده، حاکمیت نگرش برنامه‌محوری در سطوح مختلف سازمان در حوزه آموزش دفاع شخصی، قوانین و مقررات یکی از مؤلفه‌های توسعه ورزش، لزوم استفاده از الزام‌های قانونی در فراگیری فنون دفاع شخصی، معاینه پزشکی مداوم و مستمر کارکنان، ارزیابی مداوم کارکنان در حوزه آموزش دفاع شخصی.

عوامل تسهیل‌کننده: مفاهیمی به‌عنوان عوامل تسهیل‌کننده در نظر گرفته شدند که می‌توانستند به‌صورت تخصصی بر راهبردهای پیاده‌سازی توسعه ورزش دفاع شخصی در نیروی انتظامی تأثیرگذار باشند و بیش‌تر به محیط داخلی و عوامل در کنترل نیروی انتظامی به‌عنوان عوامل تسهیل‌کننده مربوط می‌شود. توضیحات مصاحبه‌شوندگان در پاسخ به پرسش‌های مربوط به عوامل تسهیل‌کننده توسعه ورزش دفاع شخصی در نیروی انتظامی، منجر به شناسایی کدهای جدول شماره سه شد.

جدول شماره ۳: مفاهیم و مقوله‌های شناسایی شده عوامل تسهیل کننده

مفاهیم	کدهای باز
ارتباطات و تعاملات	فراهم بودن زمینه و شرایط خوب برای تعامل و همکاری با سایر سازمان ها، تعامل و ارتباط مستمر مدیران تربیت بدنی فرماندهی انتظامی استان ها با معاونت آموزش ناجا و اداره کل تربیت بدنی ناجا.
حمایت سازمانی	حمایت سازمان (فرماندهان، مدیران، مسئولین) از ورزش دفاع شخصی، تأکید فرماندهان و مدیران به حفظ و ارتقاء آمادگی رزمی کارکنان.
ساختار و تشکیلات	وجود شورای عالی ورزش در نیروی انتظامی به عنوان سیاست گذار و حمایت کننده، وجود کمیته فنی دفاع شخصی.
مدیریت و برنامه ریزی	طرح درس و سرفصل یکسان درس دفاع شخصی در مراکز آموزشی نیروی انتظامی، تجربه برگزاری دوره های آموزشی و مربیگری برای سایر سازمان ها، اولویت قرار گرفتن آموزش ورزش دفاع شخصی در ناجا، قرار گرفتن ورزش دفاع شخصی به عنوان یکی از دروس مهارتی کارکنان بدو خدمت، مهیا بودن شرایط برای حضور کارکنان در دوره های دفاع شخصی، آموزش دفاع شخصی کارکنان در طول خدمت، تدابیر مقام معظم رهبری نسبت به ورزش های رزمی و دفاع شخصی کارکنان نیروهای مسلح.
نیروی انسانی	وجود نیروهای متخصص و تحصیل کرده در اداره کل تربیت بدنی نیروی انتظامی، وجود نیروهای متخصص و متخصص در نیروی انتظامی، وجود کادر فنی مجرب در تشکیلات هیئت دفاع شخصی، وجود اساتید، کارشناسان متخصص، مربیان در حوزه ورزش های رزمی.
وجود امکانات و تجهیزات	وجود اماکن و سالن های ورزشی در سراسر کشور جهت برگزاری دوره های آموزشی و مربی گری، وجود تجهیزات و امکانات ورزشی در مجموعه های ورزشی اختصاصی نیروی انتظامی، وجود مجموعه های ورزشی نیروی انتظامی و در اختیار بودن آن ها، وجود مراکز آموزشی در سراسر کشور.

عوامل بازدارنده: مفاهیمی به عنوان عوامل بازدارنده در نظر گرفته شدند که می توانستند به صورت عمومی و با نقش محدودکنندگی، بر راهبردهای پیاده سازی توسعه ورزش در نیروی انتظامی تأثیرگذار باشند توضیحات مصاحبه شوندهگان در پاسخ به پرسش های مربوط به عوامل بازدارنده توسعه ورزش دفاع شخصی در نیروی انتظامی، منجر به شناسایی کدهای جدول شماره چهار شد.

جدول شماره ۴: مفاهیم و مقوله های شناسایی شده عوامل بازدارنده

مفاهیم	کدهای باز
دیدگاه و نگرش	وجود دیدگاه های غیر کارشناسانه و اعمال سلیقه شخصی در برنامه ریزی و اجرا، وجود دیدگاه های شخصی و سلیقه ای در رده های تصمیم ساز و تصمیم گیر، نگرش کوتاه مدت مدیران

نامناسب	در حوزه ورزش.
ضعف تعاملات و ارتباطات	کمبود همکاری و تعاملات با دانشگاه‌ها و فدراسیون‌های ورزش‌های رزمی، کمبود تعامل و همکاری با صداوسیما جهت تبلیغ ورزش در نیروی انتظامی، عدم همکاری و تعاملات منطقه‌ای و بین‌المللی.
ضعف مدیریت و برنامه‌ریزی	بی‌توجهی به ارتقای سطح فنی مربیان دفاع شخصی، عدم برگزاری دوره‌های بین‌المللی برای آموزش دفاع شخصی، عدم دعوت از مربیان خارجی برای تبادل دانش با مربیان داخلی، عدم رعایت پیوستگی و تداوم در برنامه‌های ورزش دفاع شخصی، فرهنگ‌سازی ضعیف در زمینه ورزش دفاع شخصی، بی‌تأثیر بودن آموزش دفاع شخصی در بین کارکنان در مقاطع تحصیلی یا ترفیع درجات، نداشتن قوانین و مقررات کافی جهت فراگیری فنون دفاع شخصی، عدم نظارت کافی و بازخوردگیری از کلاس‌های آموزشی، عدم ارزیابی نقاط قوت و ضعف توسعه ورزش دفاع شخصی، عدم نظام نظارت و ارزیابی مناسب ورزشکاران ورزش دفاع شخصی، نداشتن یک برنامه راهبردی در ورزش دفاع شخصی، نداشتن چشم‌انداز بلند مدت و عدم تعیین اهداف بلندمدت، عدم جذب و استخدام نیروهای جدید در سازمان با استعدادیابی، عدم داشتن تشکیلات استعدادیابی مرتبط با ورزش دفاع شخصی، عدم تشکیل بانک اطلاعاتی و شناسنامه ورزشی ورزشکاران ویژه ورزش دفاع شخصی، کمبود تحقیقات کاربردی در ورزش دفاع شخصی.
عوامل فردی	اهمیت ندادن برخی از کارکنان به فراگیری فنون دفاع شخصی، نامناسب بودن شرایط جسمانی برخی از کارکنان، بی‌انگیزه شدن کارکنان سلاح به‌دست به مباحث آموزشی.
کمبود بودجه و اعتبارات	عدم اختصاص بودجه مناسب و خاص به رشته دفاع شخصی، عدم حمایت مالی از طرح‌های تحقیقاتی، کمبود اعتبار و امکانات لازم، هزینه زیاد برگزاری دوره‌های مربیگری بین‌المللی، کمبود تسهیلات لازم برای اعزام مربیان دفاع شخصی.
کمبود زیرساخت‌ها و امکانات	در اختیار نداشتن فضای ورزشی مناسب و کافی بر اساس دستورالعمل‌های صادره از ستاد کل ن.م، کمبود امکانات و زیرساخت‌های ورزشی در برخی استان‌ها، عدم وجود فناوری مناسب جهت تسهیل پیشرفت ورزش دفاع شخصی، عدم استفاده از شبیه‌سازها (سیمولاتور) ورزشی.
کمبود منابع انسانی	کمبود مربی آگاه و مجرب، کمبود نیروی انسانی خبره در ورزش دفاع شخصی، توجه ناکافی به همتا‌پروری در مربیان.

راهبردها: بیان‌گر رفتارها، فعالیت‌ها، برنامه‌ها و تعاملات هدف‌داری است که جهت توسعه پدیده محوری توسعه ورزش دفاع شخصی در نیروی انتظامی تدوین می‌شود و تحت تأثیر شرایط تسهیل‌کننده و بازدارنده هستند. بنابراین در این بخش راهبردهای حل چالش‌های درونی و بیرونی توسعه ورزش دفاع شخصی در نیروی انتظامی از خبرگان پرسیده شد. توضیحات مصاحبه‌شوندگان در پاسخ به پرسش‌های مربوط به راهبردهای مؤثر بر توسعه ورزش دفاع شخصی در نیروی انتظامی، منجر به شناسایی کدهای جدول شماره پنج شد.

جدول شماره ۵: مفاهیم و مقوله‌های شناسایی شده راهبردها

مفاهیم	کدهای باز
توسعه تحقیق و پژوهش	حمایت مالی از طرح‌های تحقیقاتی در حوزه ورزش دفاع شخصی، راه‌اندازی نظام پژوهش در ورزش نیروی انتظامی، تحقیقات کاربردی در خصوص آموزش‌های دفاع شخصی، شناسایی نیازهای پژوهشی در حوزه دفاع شخصی، ورود پژوهش‌گران متخصص ورزشی و انجام طرح‌های مدون پژوهشی.
استقرار نظام مدیریت و برنامه‌ریزی	برنامه‌ریزی جامع برای رشد و گسترش ورزش دفاع شخصی، برنامه‌ریزی و اجرای دوره‌های آموزشی و بازآموزی ورزش دفاع شخصی ویژه کارکنان، اختصاص زمان کافی برای آموزش ورزش دفاع شخصی کارکنان در یگان‌ها، توجه به هم‌تاپرووری در مربیان دفاع شخصی، برگزاری دوره‌های ارتقاء و بازآموزی ویژه مربیان، برگزاری دوره‌های مربیگری برای تربیت مربیان (درجه ۳، ۲، ۱ و بین‌المللی)، استفاده از مربیان تحصیل کرده در تمامی سطوح، ارتقاء سیستم آموزشی برای توسعه ورزش دفاع شخصی، اعزام مربیان به دوره‌های بین‌المللی برای کسب تجربه، دعوت از مربیان خارجی برای تبادل دانش با مربیان داخلی، برگزاری دوره‌های بین‌المللی برای آموزش دفاع شخصی، شناسایی فناوری‌های مفید و برنامه‌ریزی برای استفاده از آن‌ها، شناسایی مهارت‌های رزمی مورد نیاز کارکنان با توجه به نوع مأموریت‌های محوله، توسعه و آموزش ورزش‌های رزمی متناسب با نیاز سازمانی و مأموریتی، استفاده از تجربیات پلیس سایر کشورهای دنیا در زمینه آموزش دفاع شخصی پلیس، تدوین نظام نامه ارتقاء آمادگی رزمی (دفاع شخصی) کارکنان، ایجاد بستر و زمینه فرهنگی، فرهنگ سازی در زمینه توسعه ورزش دفاع شخصی، فرهنگ سازی از طریق سیستم آموزشی، ایجاد باور در کارکنان نسبت به درک نیاز به فراگیری فنون دفاع شخصی، ایجاد تغییراتی در نگرش‌ها و دیدگاه‌های کارکنان، شناسایی و مشخص کردن نیازها و اولویت‌های ورزشی سازمان با توجه به مأموریت‌ها، سیاست‌گذاری مناسب در خصوص ورزش دفاع شخصی، تعیین اهداف و چشم‌انداز سازمان در خصوص آموزش دفاع شخصی، ایجاد برنامه جامع استعدادیابی و استعدادپروری، جذب و استخدام نیروهای جدید در سازمان با استعدادیابی، ایجاد تشکیلات استعدادیابی مرتبط با ورزش دفاع شخصی، مراقبت و توجه از استعدادهای ورزشی سازمان ...
آموزش	تقویت و توسعه ورزش‌های تخصصی و کاربردی، استفاده از علوم و دانش روز دنیا، هم‌سویی با علوم و دانش جدید، استفاده از روش‌ها و رویکردهای تمرینی علمی جدید و به‌روز برای اجرای آموزش دفاع شخصی، اجرای طرح‌های آموزشی با توجه رسته‌های کارکنان، اولویت قرار گرفتن ورزش دفاع شخصی به‌عنوان یکی از اولویت‌های آموزشی سازمان، آموزش روش‌های نوین و فناوری‌های به‌روز به مربیان برای تسهیل آموزش دفاع شخصی، غنی‌سازی محتوا و برنامه آموزش دفاع شخصی، بازنگری در محتوای دفاع شخصی و به‌روز رسانی آن، یکسان کردن طرح درس و سرفصل‌های دفاع شخصی در مراکز آموزشی، به‌روز کردن سرفصل‌های دوره‌های مربی‌گری، تهیه و تدوین کتب و منابع به‌روز و مورد نیاز.
توسعه تجهیزات و	استاندارد سازی اماکن، تأسیسات و تجهیزات ورزشی با توجه به آخرین دستاوردهای علمی نوین، ایجاد زیرساخت مناسب و استاندارد برای به‌کارگیری علم تمرین، افزایش کمیت و کیفیت اماکن و تأسیسات ورزشی، به‌روز کردن تجهیزات و امکانات ورزشی، ایجاد فضاهای ورزشی

مفاهیم	کدهای باز
زیرساخت‌ها	مناسب، فراهم کردن امکانات نرم افزاری و سخت افزاری برای آموزش دفاع شخصی کارکنان، ورود فناوری به روز در ابعاد مختلف (سخت‌افزاری، نرم‌افزاری و ...) در ناجا به خصوص مراکز آموزش.
توسعه تعاملات	تعامل و همکاری با نهادهای نیروهای مسلح، افزایش همکاری و تعاملات با دانشگاه‌ها و فدراسیون‌های ورزش‌های رزمی، تعامل و همکاری با صدا و سیما جهت تبلیغ ورزش در نیروی انتظامی، داشتن دیپلماسی ورزشی در ورزش پلیس، افزایش همکاری و تعاملات منطقه‌ای و بین‌المللی، تقویت روابط با مراکز بین‌المللی ورزشی نظامیان جهان (سیزم). پلیس‌های جهان.

پیامدها: اثراتی که در نتیجه اتخاذ راهبردها جهت توسعه پدیده‌محوری توسعه ورزش دفاع شخصی در نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران به وجود می‌آیند. در پایان مصاحبه‌ها از خبرگان پرسیده شد که با توجه به شرایط درونی و بیرونی بررسی شده و هم‌چنین راهبردهای ارائه‌شده پیش‌بینی می‌شود که چه پیامدهایی به دست آید؟ توضیحات مصاحبه‌شوندگان در پاسخ به پرسش‌های مربوط به پیامدها، منجر به شناسایی کدهای جدول شماره شش شد.

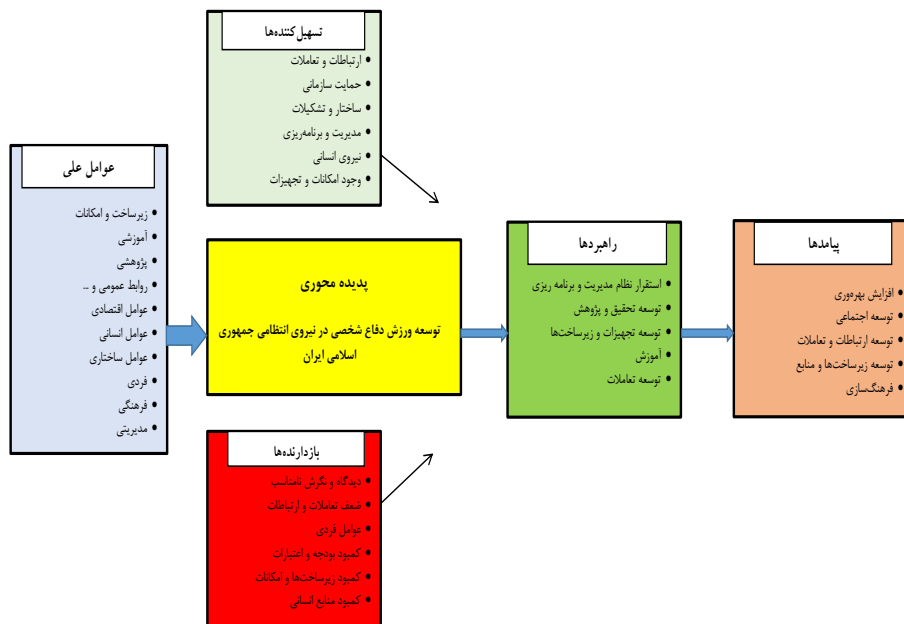
جدول شماره ۶: مفاهیم و مقوله‌های شناسایی شده پیامدها

مفاهیم	کدهای باز
افزایش بهره‌وری	افزایش توانمندی‌های جسمانی و رزمی کارکنان ناجا، افزایش اعتماد به نفس کارکنان در مواجهه با متخلفین و یا ارادل و اوباش، اجرای موفقیت‌آمیز مأموریت‌های محوله به کارکنان، ایجاد نشاط و شادابی و حس قوی بودن و قوی شدن در کارکنان، استفاده مؤثر از تجهیزات و سلاح سرد (تونفا، باتوم و...) در مواجهه با متخلفین، افزایش حس برتری کارکنان نسبت به متخلفین و یا ارادل و اوباش، کاهش به‌کارگیری سلاح و در نتیجه کاهش کشته‌ها و زخمی‌ها، کاهش تلفات و آسیب‌های وارده به کارکنان، حضور و مشارکت حداکثری کارکنان در انجام فعالیت‌های ورزشی، ارتقاء انگیزه در کارکنان، تحقق تدابیر مقام معظم رهبری در رابطه با ورزش در نیروهای مسلح.
توسعه اجتماعی	افزایش احساس امنیت در جامعه، توسعه نظم و امنیت در جامعه، ارتقاء منزلت و جایگاه پلیس در جامعه، ایجاد تصویر مثبت از پلیس و اعتماد بیش‌تر جامعه به نیروی انتظامی، ایجاد جذابیت سازمانی در جامعه برای جذب نیروی انسانی مورد نیاز.
توسعه ارتباطات و تعاملات	توسعه همکاری متقابل با سایر نهادهای ورزشی و دانشگاهی، امکان میزبانی دوره‌های منطقه‌ای و بین‌المللی در حوزه دفاع شخصی، تعامل و همکاری با پلیس سایر کشورها در حوزه ورزش‌های رزمی و دفاع شخصی.
توسعه زیرساخت‌ها	افزایش تخصیص اعتبارات مالی به ورزش دفاع شخصی، بهبود ظرفیت‌های تبلیغاتی و اطلاع‌رسانی، توسعه زیرساخت‌ها و تجهیزات، توسعه بانک اطلاعاتی ورزشکاران، مربیان و

و منابع	داوران، استفاده از فناوری‌های جدید آموزشی، توسعه و اثربخشی فرآیندهای آموزشی، توسعه منابع انسانی (مدیران، کارکنان، داوران، مربیان)، شناسایی و جذب افراد مستعد جهت جذب و استخدام در ناجا، شناسایی و ارتقاء سطح فنی مربیان دفاع شخصی ناجا.
فرهنگ‌سازی	تغییر نگرش فرماندهان و مقامات ارشد سازمان در خصوص حمایت از ورزش در نیروی انتظامی. تغییر نگرش و علاقمندی کارکنان نسبت به اهمیت آموزش ورزش‌های رزمی و دفاع شخصی.

بعد از کدگذاری و طبقه‌بندی داده‌ها، الگوی نهایی پژوهش براساس مدل پیشنهاد شده استراوس و کوربین (۱۹۹۰) طراحی و تدوین شد. شکل شماره یک الگوی مفهومی براساس نظریه داده‌بنیاد برای توسعه ورزش دفاع شخصی در نیروی انتظامی را نشان می‌دهد.

بر اساس ویژگی‌های شناسایی شده از پیش‌گفته شده، مدل توسعه ورزش دفاع شخصی در نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران به قرار زیر است:

شکل شماره ۲: مدل توسعه ورزش دفاع شخصی در نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران

مدل توسعه ورزش دفاع شخصی در نیروی انتظامی از عوامل علی، بازارنده‌ها، تسهیل‌کننده‌ها، راهبردها و پیامدها تشکیل شده است. عوامل علی شامل عواملی هستند که به‌طور مستقیم بر پدیده محوری اثر می‌گذارند. توسعه

ورزش دفاع شخصی در نیروی انتظامی به‌عنوان پدیده‌محوری در این مدل معرفی شده است. راهبردهای مورد استفاده با بهره‌گیری مناسب از آن‌ها و توجه به نقش سایر عناصر، پیامدهایی را در توسعه ورزش دفاع شخصی در نیروی انتظامی به‌دنبال خواهند داشت.

بحث و نتیجه‌گیری

در این پژوهش عوامل مهم و تأثیرگذاری که می‌تواند بر توسعه ورزش دفاع شخصی در نیروی انتظامی مؤثر باشد، براساس مدل پارادایمی استراوس و کوربین شناسایی شد. نتایج به‌دست آمده شامل: (۱) عوامل علی، (۲) عوامل بازدارنده‌ها، (۳) تسهیل‌کننده‌ها، (۴) راهبردها و (۵) پیامدها طبقه‌بندی شده است. عوامل علی: برای شناسایی عوامل علی توسعه ورزش دفاع شخصی در نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران ۵۸ گویه شناسایی و با استفاده از تحلیل محتوای کیفی مؤلفه‌های اثرگذار شناسایی شدند که شامل: ۱- زیرساخت و امکانات، ۲- آموزشی، ۳- پژوهشی، ۴- روابط عمومی و اطلاع‌رسانی، ۵- عوامل اقتصادی، ۶- عوامل انسانی، ۷- عوامل ساختاری، ۸- فردی، ۹- فرهنگی، ۱۰- مدیریتی می‌باشد. نتایج به‌دست آمده در این بخش با توجه به مؤلفه‌های شناسایی شده هم‌راستا با نتایج پژوهش‌های قادری (۱۳۹۰)، جوادی‌پور و همکاران (۱۳۹۲)، احسانی و همکاران (۱۳۹۳)، سواد و همکاران (۱۳۹۴)، گودرزی و همکاران (۱۳۹۴)، محمدی و همکاران (۱۳۹۶)، محمدیان (۱۳۹۶)، قادری و همکاران (۱۳۹۸)، آصفی و قنبریور (۱۳۹۷)، رهبر (۱۳۹۸)، ایمان‌زاده (۱۳۹۸)، درامان و همکاران (۲۰۱۷)، سوتیریادو، فیلو و کانکل (۲۰۱۸) است. از آن‌جا که امکانات و تجهیزات ورزشی ملموس‌ترین خدمات نهاد ورزش به افراد است (گرین، ۲۰۰۶).

بنابراین اولویت داشتن آن‌ها به‌منابع و دستاوردهای مشارکت تا حد زیادی قابل توجیه است. با توجه به گسترش علوم و فناوری‌های جدید، آموزش نیروی انسانی و ارتقای دانش آن‌ها امری مهم و ضروری است. تحقیقات در علوم ورزشی از اهمیت قابل ملاحظه‌ای برخوردار است و لزوم وجود پژوهش‌ها در

این زمینه برای پیشرفت ورزش قهرمانی ضروری و از مهم‌ترین عوامل موفقیت در ورزش است. رسانه‌ها تأثیر معنی‌داری روی نگرش و ورزش کردن افراد دارند، بر اساس نتایج پژوهش به نظر می‌رسد رسانه‌ها و تبلیغات بالاترین نقش را در امر افزایش آگاهی اجتماعی و فرهنگی، تغییر نگرش اجتماع، اطلاع‌رسانی، مطرح شدن کارکنان ورزشکار و در نهایت توسعه ورزش در سازمان دارند. برای تحقق برنامه‌های آموزش دفاع شخصی، مدیران سازمان می‌بایست با توجه اهداف پیش‌بینی شده، در نظر گرفتن بودجه مناسب و کافی و تأمین منابع مالی مورد نیاز از عوامل تأثیرگذار توسعه ورزش است. مربیان به عنوان تربیت‌کنندگان و هدایت‌گران ورزشکاران در تمامی سطوح (مبتدی تا نخبه) نقش بسیار مهمی در توسعه ورزش ایفا می‌کنند. از آنجایی که ساختار و تشکیلات مناسب یکی از مؤلفه‌های اثرگذار توسعه ورزش دفاع شخصی شناخته شده است، سازمان‌دهی برای تعیین خط‌مشی و برنامه‌ریزی، با استفاده از روش‌هایی هم‌چون ارتقاء و بهبود ساختار اداره کل تربیت بدنی ناجا و فعال‌تر کردن کمیته‌های هیئت دفاع شخصی و پیش‌بینی ساختار کمیته‌هایی از قبیل کمیته تحقیق و پژوهش و کمیته استعدادیابی مؤثر است. از نظر متخصصین شرکت‌کننده در پژوهش، نگرش کارکنان نسبت به خود و میزان خودباوری نسبت به توانایی‌ها خود بر میزان مشارکت ورزشی آنان اثرگذار است.

بازدارنده‌ها: برای شناسایی عوامل بازدارنده توسعه ورزش دفاع شخصی در نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران ۳۷ گویه شناسایی و با استفاده از تحلیل محتوای کیفی مؤلفه‌های بازدارنده شناسایی شدند که شامل: ۱- دیدگاه و نگرش نامناسب، ۲- ضعف تعاملات و ارتباطات، ۳- ضعف مدیریت و برنامه‌ریزی، ۴- عوامل فردی، ۵- کمبود بودجه و اعتبارات، ۶- کمبود زیرساخت‌ها و امکانات، ۷- کمبود منابع انسانی است. این نتایج هم‌راستا با نتایج پژوهش‌های هاشمی (۱۳۹۳)، رنجبر و زیتونلی (۱۳۹۴)، آصفی و اسدی دستجردی (۱۳۹۵)، قهرمان تبریزی و همکاران (۱۳۹۶) و شاه منصور و بالانژاد (۱۳۹۷) است. از نظر متخصصین نگرش و دیدگاه نامناسب مدیران می‌تواند یکی از دلایل مهم عدم توسعه ورزش دفاع شخصی باشد. نگرش

کوتاه‌مدت مدیران، کم‌توجهی به نظریات کارشناسان و نخبگان، اعمال سلاقی شخصی و غیرکارشناسانه، باعث عدم توسعه مناسب ورزش می‌شود. هم‌چنین ضعف مدیریت و برنامه‌ریزی می‌تواند از عوامل عدم توسعه ورزش دفاع شخصی در سازمان را ایفا نماید. از نظر متخصصین شرکت‌کننده در پژوهش، عدم احساس نیاز، اهمیت ندادن، شرایط جسمانی نامناسب و بی‌انگیزگی برخی از کارکنان به فراگیری و آموزش دفاع شخصی می‌تواند سبب کاهش مشارکت فعال کارکنان در برنامه‌های آموزشی سازمان شود و این عدم نیاز موجب عدم تقاضای کارکنان برای بهبود و گسترش ورزش دفاع شخصی در سازمان می‌شود. هم‌چنین موانع مالی و اقتصادی همیشه جزو شایع‌ترین موانع توسعه ورزش بوده است. تأسیسات و تجهیزات ورزشی به‌عنوان یکی از محورهای توسعه، ضرورتی است که فرصت‌های کافی برای هر فرد با هر هدف ایجاد می‌کند تا در فعالیت‌های جسمانی شرکت جوید و عدم وجود فناوری و فضای ورزشی مناسب و استاندارد به اندازه کافی مانع توسعه ورزش می‌شود. کمبود منابع انسانی متخصص نیز مانع توسعه ورزش و فعالیت‌های ورزشی و از دلایل عدم مشارکت افراد در فعالیت‌های ورزشی و عدم توسعه ورزش است.

تسهیل‌کننده‌ها: برای شناسایی عوامل تسهیل‌کننده توسعه ورزش دفاع شخصی در نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران ۲۱ گویه شناسایی و با استفاده از تحلیل محتوای کیفی مؤلفه‌های تسهیل‌کننده شناسایی شدند که شامل: ۱- ارتباطات و تعاملات، ۲- حمایت سازمان، ۳- ساختار و تشکیلات، ۴- مدیریت و برنامه‌ریزی، ۵- نیروی انسانی، ۶- وجود امکانات و تجهیزات است. نتایج این بخش هم‌راستا با نتایج پژوهش‌های جوادی‌پور و همکاران (۱۳۹۲)، محمدی و همکاران (۱۳۹۶)، قادری و همکاران (۱۳۹۸) است. از نظر متخصصین شرکت‌کننده در پژوهش، با توجه به قدمت و سابقه طولانی فعالیت نیروی انتظامی در ورزش‌های رزمی، زمینه و شرایط تعامل و همکاری با سایر سازمان‌ها، جهت توسعه ورزش دفاع شخصی وجود دارد. با توجه به مأموریت‌های سازمانی و هم‌چنین لزوم حفظ و ارتقاء آمادگی رزمی کارکنان به‌منظور انجام مطلوب مأموریت‌های محوله، از دغدغه‌های مدیران سازمان بوده

و همواره مورد حمایت و تأکید بوده، از این رو حمایت‌های فرماندهان و مدیران می‌تواند زمینه بهبود و توسعه ورزش دفاع شخصی را فراهم کند. شورای عالی ورزش می‌تواند با سیاست‌گذاری و هدایت راهبردی منسجم و صحیح، تدوین اهداف کلان، راهبردها، اتخاذ سیاست‌های اجرایی توسعه تربیت بدنی، بررسی و تصویب برنامه‌های بلندمدت، راهبردی، اجرایی و نظارتی حوزه تربیت بدنی و ورزش متناسب با مأموریت‌های محوله، زمینه بهبود و توسعه ورزش دفاع شخصی را فراهم کند. با توجه به اولویت آموزش فنون دفاع شخصی و یکی از ویژگی مهارت شغلی کارکنان در نیروی انتظامی، فرماندهان و مدیران در خصوص اعزام کارکنان به دوره‌های دفاع شخصی همکاری مناسبی داشته و شرایط را فراهم می‌کنند. در سال‌های اخیر با توجه به حضور کارکنان متخصص و تحصیل‌کرده نیروی انتظامی در زمینه تربیت بدنی علوم ورزشی که اغلب دارای سابقه فعالیت ورزشی طولانی در رشته‌های مختلف از قبیل ورزش‌های رزمی هستند، با بهره‌گیری از این نیروی انسانی موجود و با برنامه‌ریزی صحیح، اصولی و علمی زمینه بهبود و توسعه ورزش دفاع شخصی را فراهم می‌شود. با توجه به وجود مراکز آموزشی در سراسر کشور و اماکن و سالن‌های ورزشی در این مراکز و هم‌چنین وجود مجموعه‌های ورزشی نیروی انتظامی و در اختیار بودن آن‌ها، با مدیریت صحیح فضاهای ورزشی موجود، امکان برگزاری دوره‌های آموزشی و مربیگری به صورت مستمر و مدام وجود داشته که می‌تواند زمینه بهبود و توسعه ورزش دفاع شخصی را فراهم شود.

راهبردها: در راهبردهای توسعه ورزش دفاع شخصی در نیروی انتظامی ۷۲ گویه شناسایی و با استفاده از تحلیل محتوای کیفی راهبردهای توسعه ورزش دفاع شخصی شناسایی شدند که شامل: ۱- استقرار نظام مدیریت و برنامه‌ریزی، ۲- آموزش، ۳- توسعه تجهیزات و زیرساخت‌ها، ۴- توسعه تعاملات، ۵- توسعه تحقیق و پژوهش است. نتایج این بخش هم‌راستا با نتایج پژوهش‌های محمدتقی‌پور (۱۳۸۶)، جلال (۱۳۸۹)، قادری (۱۳۹۰)، کشتی‌دار و همکاران (۱۳۹۱)، درخشان مبارکه و همکاران (۱۳۹۱)، محمدیان (۱۳۹۶)، محمدی و همکاران (۱۳۹۶)، قادری و همکاران (۱۳۹۸)، مائومون (۲۰۱۵)،

آجادی و همکاران (۲۰۱۷)، سوتیریادو، فیلو و کانکل (۲۰۱۸) است. در واقع با استقرار مدیریت و برنامه‌ریزی تدوین برنامه راهبردی و عملیاتی برای ورزش دفاع شخصی متناظر با چشم‌انداز و سیاست‌های نیروی انتظامی، می‌تواند در توسعه ورزش دفاع شخصی نیروی انتظامی کمک شایانی داشته باشد. با توجه به گسترش علوم و فناوری‌های جدید، آموزش نیروی انسانی و ارتقای دانش آن‌ها امری ضروری است. یکی دیگر از راهبردهای توسعه ورزش دفاع شخصی، توسعه تجهیزات و زیرساخت‌ها است. در این راه می‌توان با توجه به سرانه ورزشی سازمان و انجام نیازسنجی لازم، با تخصیص اعتبارات کافی، نسبت به توسعه تجهیزات و زیرساخت‌ها به‌صورت استاندارد و با توجه به آخرین یافته‌های علمی گام‌های مؤثری برداشت. با افزایش ارتباطات و تعاملات، نیروی انتظامی با فدراسیون‌های ورزش‌های رزمی و سایر سازمان‌های نیروهای مسلح و تدارک و برگزاری اردوهای منطقه‌ای و بین‌المللی متقابل با مجامع ورزشی نیروهای مسلح و پلیس‌های جهان، به‌منظور استفاده متقابل از امکانات و منابع و انتقال تجربیات و هم‌چنین ارتباط متقابل و دوسویه بین دانشگاه‌ها و سازمان به‌منظور تبادل اطلاعات و تجربه بین پژوهش‌گران و مدیران می‌تواند از راهبردهای مؤثر در توسعه ورزش دفاع شخصی محسوب شود. پژوهش در مورد موانع توسعه ورزش، نیازسنجی و شناخت ضعف‌ها و قوت‌ها در حوزه دفاع شخصی، روندهای مشارکت در ورزش دفاع شخصی، شناخت گروه‌های هدف و تحقیقات تطبیقی و الگوبرداری از پلیس کشورهای پیشرفته در بخش ورزش دفاع می‌تواند زمینه‌ساز رشد و گسترش ورزش دفاع شخصی در نیروی انتظامی و نهایتاً نهادینه شدن آن شود.

پیامدها: در نهایت بعد از به‌کارگیری راهبردهای یاد شده، پیامدهایی برای توسعه ورزش دفاع شخصی در نیروی انتظامی ایجاد می‌شود که خبرگان پژوهش پیامدهای زیر را برای ورزش دفاع شخصی در نیروی انتظامی بیان کرده‌اند. در پیامدهای توسعه ورزش دفاع شخصی در نیروی انتظامی ۳۰ گویه شناسایی و با استفاده از تحلیل محتوای کیفی راهبردهای توسعه ورزش دفاع شخصی شناسایی شدند که شامل: ۱- افزایش بهره‌وری، ۲- توسعه اجتماعی، ۳- توسعه ارتباطات و تعاملات، ۴- توسعه زیرساخت‌ها و منابع، ۵- فرهنگ‌سازی است.

نتایج این بخش هم‌راستا با نتایج پژوهش‌های درخشان مبارکه و همکاران (۱۳۹۱)، احسانی و همکاران (۱۳۹۳)، بابایی (۱۳۹۴)، محمدی و همکاران (۱۳۹۶)، محمدیان (۱۳۹۶)، قادری و همکاران (۱۳۹۸)، رهبر (۱۳۹۸)، ایمان زاده (۱۳۹۸)، مائومون (۲۰۱۵)، آجادی و همکاران (۲۰۱۷) می‌باشد. از نظر متخصصین شرکت‌کننده در پژوهش، آموزش دفاع شخصی منجر به کاهش تیراندازی‌های غیر ضروری می‌شود و در نتیجه به کاهش هزینه‌های سازمان (پرداخت دیه و ...) منجر شده است. هم‌چنین یادگیری فنون در کارکنان موجب ارتقای سطح اعتماد به نفس در انجام مأموریت‌های محوله، شده است. نمایش چهره توانمند پلیس به مردم که از آمادگی جسمانی خوبی برخوردار و به فنون رزمی و دفاع شخصی نیز مجهز شده است، مردم را مطمئن می‌کند که نیروی پلیس در مواقع بحرانی به‌خوبی خواهد توانست امنیت را در جامعه پاسداری و از آن‌ها در برابر مخاطرات امنیتی محافظت کند. استفاده متقابل از امکانات و منابع و انتقال تجربیات با فدراسیون‌های ورزش‌های رزمی و سایر سازمان‌های نیروهای مسلح و ارتباط متقابل و دوسویه نیز بین دانشگاه‌ها و سازمان به‌منظور تبادل اطلاعات و تجربه بین پژوهش‌گران و مدیران برای توسعه ورزش دفاع شخصی موجب افزایش ارتباطات و تعاملات می‌شود. در صورت داشتن چشم‌انداز و اهداف بلندمدت و اجرایی شدن راه‌کارها و راهبردها به‌منظور توسعه دفاع شخصی، اعتبارت ورزشی افزایش پیدا کرده و با برنامه‌ریزی اصولی امکانات، سالن‌ها و فضاهای مناسب و استاندارد افزایش یافته

و در نتیجه امکان برگزاری میزبانی دوره‌های آموزشی دفاع شخصی وجود داشته و در دوره‌های آموزشی ورزشکاران و مربیان مستعد شناسایی شده و با به‌وجود آمدن زیرساخت‌های لازم از طریق بانک اطلاعاتی ورزشکاران و مربیان در خصوص سازمان‌دهی و ارتقاء فنی ایشان صورت می‌گیرد. الگوسازی توجه به الگوهای مناسب ورزشی، حمایت‌های مدیران، دیدگاه مناسب نسبت به توسعه ورزش، از عوامل فرهنگی هستند که در صورت توجه مسئولین و مدیران سازمان، سبب ترویج ورزش‌های کاربردی علی‌الخصوص ورزش دفاع شخصی در میان کارکنان نیروی انتظامی می‌شود.

پیشنهادات

- با توجه به سیاست‌گذاری، اهداف و چشم‌انداز در خصوص ورزش دفاع شخصی در ناجا، نسبت تدوین برنامه راهبردی، عملیاتی و سالیانه برای ورزش دفاع شخصی متناظر با برنامه بلند نیروی انتظامی اقدام شود.
- با توجه به اولویت حفظ و ارتقاء توان رزمی و آمادگی جسمانی در نیروی انتظامی نسبت به تدوین نظام‌نامه ارتقاء آمادگی رزمی (دفاع شخصی) کارکنان اقدام شود.
- نسبت به ایجاد برنامه جامع استعدادیابی و استعدادپروری به‌منظور جذب و استخدام نیروهای جدید و مستعد در سازمان و مراقبت و توجه از استعدادهای ورزشی سازمان اقدام شود.
- نسبت به تعیین ردیف مشخص درباره بودجه و اعتبارات تربیت بدنی ناجا مخصوص رشته‌های کاربردی علی‌الخصوص دفاع شخصی اقدام، تا با تعیین سرفصل مشخص در بودجه مدیران ورزشی مطابق استانداردهای موجود نسبت توسعه و گسترش اماکن و تأسیسات ورزشی و هم‌چنین اجرای مناسب برنامه‌های آموزش دفاع شخصی اقدام شود.
- نسبت افزایش همکاری و تعاملات منطقه‌ای و بین‌المللی در حوزه ورزش‌های رزمی و دفاع شخصی با دعوت از مربیان خارجی برجسته برای تبادل دانش

با مربیان داخلی و همچنین با دعوت از مربیان پلیس کشورهای موفق و پیشرفته به منظور استفاده از تجربیات پلیس سایر کشورهای دنیا اقدام شود.

- مسئولین و مدیران با برقراری نظام ارزشیابی نسبت به نظارت و بازخوردگیری کلاس‌های آموزشی، نظارت و ارزیابی مناسب مربیان ورزشکاران ورزش دفاع شخصی و ارزیابی نقاط قوت و ضعف توسعه ورزش دفاع شخصی اقدام کنند.

تقدیر و تشکر

پژوهش‌گران این پژوهش از فرماندهان، مدیران، پیش‌کسوتان و مربیان ورزش‌های رزمی و دفاع شخصی نیروی انتظامی و همه کسانی که در انجام این پژوهش همکاری نموده‌اند، تقدیر و تشکر می‌نمایند.

منابع

- احسانی، محمد؛ صفاری، مرجان؛ امیری، مجتبی؛ کوزه چیان، هاشم (۱۳۹۳). طراحی مدل ورزش همگانی ایران. فصلنامه مطالعات مدیریت ورزشی، ۶(۲۷)، صص ۸۷-۱۰۸. قابل بازیابی از:
<https://zaya.io/h40sr>
- ایمان زاده، سیداحمد (۱۳۹۸). بررسی عوامل مؤثر در توسعه رشته ورزشی تکواندو ایران و ارائه الگو. رساله دکتری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد کرج.
- آصفی، احمدعلی؛ اسدی دستجردی، حسن (۱۳۹۵). بررسی موانع توسعه ورزش همگانی در دانشگاه های دولتی شهر تهران و ارائه راه کارهای کاربردی توسعه آن. فصلنامه مدیریت ورزشی، ۸(۶)، صص ۸۲۳-۸۴۴. قابل بازیابی از:
<https://zaya.io/tbscj>
- آصفی، احمدعلی؛ قنبرپور نصرتی، امیر (۱۳۹۷). عوامل مؤثر در نهادینه کردن ورزش همگانی. دوفصلنامه پژوهش در مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی. ۸(۱۶)، صص ۲۹-۴۶. قابل بازیابی از:
<https://jrsm.khu.ac.ir/article-۱-۲۷۱۹-fa.pdf>
- بابایی، علی (۱۳۹۴). میزان اثر بخشی آموزش دفاع شخصی کارکنان پلیس پیشگیری در اجرای مأموریت ها. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه علوم انتظامی امین.
- پوررنجبر، محمد؛ زیتونلی، عبدالحمید (۱۳۹۴). موانع توسعه ورزش همگانی. اولین همایش ملی علوم ورزشی نوین، ورزش حرفه ای و ارتقاء تندرستی، دانشگاه گنبد کاووس.
- تندنویس، فریدون؛ قاسمی، محمدهادی (۱۳۸۶). مقایسه دیدگاه ورزشکاران، مربیان و صاحب نظران در مورد راه کارهای پیشرفت ورزش قهرمانی ژیمناستیک کشور. ۱۵(۴)، صص ۱۷-۲۹. قابل بازیابی از:
<https://zaya.io/sa7yk>
- جلال، حامد (۱۳۸۹). تعیین و مطالعه عوامل توسعه ورزش قهرمانی دومیدانی کشور از دیدگاه صاحب نظران، مربیان و ورزش کاران، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه پیام نور.
- جوادی پور، محمد؛ قویدل سرکندی، مژده؛ سمیع نیا، مونا (۱۳۹۲). ارائه چارچوب نظری و طراحی الگو برای توسعه ورزش همگانی در ایران. فصلنامه مطالعات مدیریت ورزشی، ۱۵(۲)، صص ۱۲۷-۱۴۸. قابل بازیابی از:
<https://zaya.io/mcgeu>

- حفظ‌اللسان، مهرداد (۱۳۹۵). طراحی و تبیین مدل توسعه ورزش همگانی دانشگاه های دولتی. رساله دکتری، دانشگاه ارومیه.
- خلیق ساکت، امیر (۱۳۹۷). بررسی عوامل مؤثر در توسعه بیسبال در ایران. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه گیلان.
- درخشان مبارکه، محمد؛ باران چشمه، مهرعلی؛ آشتیانی، محمدرضا؛ اکبری یزدی، حسین (۱۳۹۱). تدوین هدف‌های کلان، سیاست‌ها و راهبردهای توسعه تربیت بدنی در نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران. فصلنامه راهبرد دفاعی، ۱۰(۴۰)، صص ۱۶۹-۱۹۸. قابل بازیابی از:
<https://zaya.io/b2huf>
- رضائی‌نژاد، رحیم؛ هژبری، کاظم؛ عیدی، حسین؛ ریحانی، محمد؛ عسگری، بهمن (۱۳۹۴). مدیریت ورزش نخبه: تجارب کشورهای موفق، چاپ اول، آمل: انتشارات شمال پایدار.
- رضائی‌نژاد، رحیم؛ هژبری، کاظم (۱۳۹۶). مبانی توسعه ورزش و کاربرد آن در ورزش ایران، فصلنامه مجلس و راهبرد، ۲۴ (۹۱)، صص ۲۳۳-۲۶۳. قابل بازیابی از:
<https://zaya.io/j888x>
- رهبر، مریم (۱۳۹۸). طراحی مدل توسعه ورزش ایران با تأکید بر ذی‌نفعان، رویه‌ها و فرآیندها. رساله دکتری، دانشگاه تبریز.
- زینل‌زاده، رضا؛ برزوینان، صمد؛ قجری، علیرضا (۱۳۹۱). بررسی و تعیین شاخص‌های توسعه انسانی-آموزشی در استان‌های کشور (در سال‌های ۱۳۸۷ و ۱۳۸۸)، فصلنامه علمی-پژوهشی نگرش‌های نو در جغرافیای انسانی، ۴(۲)، صص ۶۳-۸۱. قابل بازیابی از:
<https://iranjournals.nlai.ir/handle/123456789/370933>
- سالیانه، محمدعلی؛ باران چشمه، مهرعلی (۱۳۸۵). آمادگی جسمانی. تهران: رایحه عترت.
- سجادی، سیداحمد (۱۳۹۵). طراحی الگوی ساختار ورزش کشور. رساله دکتری، دانشگاه مازندران.
- سوادی، مهدی؛ مهرعلی، همتی‌نژاد؛ قلی‌زاده، محمدحسن؛ گوهر رستمی، حمیدرضا (۱۳۹۴). طراحی الگوی توسعه ورزش همگانی در استان هرمزگان. فصلنامه مدیریت و توسعه ورزش، ۶(۲)، صص ۱۰۰-۸۷. قابل بازیابی از:
<https://zaya.io/p9gmq>

- شاه منصوری، عزت‌اله؛ بالانژاد، ایمان (۱۳۹۷). شناسایی و رتبه‌بندی موانع توسعه ورزش دو و میدانی استان مرکزی و ارائه راه‌کار بر اساس فرآیند تحلیل شبکه‌ای (ANP). فصلنامه پژوهش‌های کاربردی در مدیریت ورزشی، ۶(۴)، صص ۳۹-۴۶. قابل بازیابی از: <https://zaya.io/thlq>
- شیروانی، حسین؛ بهادری، محمدکریم؛ رنجبر، محسن؛ درویشی، ابوالفضل (۱۳۹۹). شناسایی و رتبه‌بندی عوامل توسعه ورزش کارکنان رسته بهداشت و درمان نیروهای مسلح. مجله طب نظامی، دوره ۲۲، ویژه‌نامه همایش ملی آمادگی جسمانی در توان رزم، صص ۳۹-۵۱. قابل بازیابی از: <https://militarymedj.ir/article-1-۲۶۰۹-fa.pdf>
- علی دوست قهفرخی، ابراهیم؛ سجادی، سید نصرالله؛ محمودی، احمد؛ ساعتچیان، وحید (۱۳۹۳). بررسی اولویت‌ها و راه‌کارهای پیشرفت ورزش قهرمانی جودوی کشور. ۶(۲)، صص ۲۳۱-۲۴۶. قابل بازیابی از: <https://zaya.io/ioejt>
- قادری، جعفر علی (۱۳۹۰). شناسایی راه‌های توسعه ورزش دفاع شخصی در نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران. پایان‌نامه دوره کارشناسی ارشد فرماندهی و مدیریت انتظامی. دانشگاه علوم انتظامی امین.
- قادری، جعفر علی؛ غفوری، فرزاد؛ هنری، حبیب (۱۳۹۷). شناسایی عوامل تأثیرگذار در توسعه ورزش نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران. فصلنامه مدیریت منابع در نیروی انتظامی. ۶(۴)، صص ۱۳۷-۱۶۲. قابل بازیابی از: <https://zaya.io/kc\u00b0>
- قادری، جعفر علی؛ غفوری، فرزاد؛ هنری، حبیب؛ محمدی مقدم، یوسف (۱۳۹۸). الگوی راهبردی توسعه ورزش در نیروی انتظامی. فصلنامه علمی پژوهش‌های مدیریت انتظامی، ۱۵(۱)، صص ۵۳-۷۳. قابل بازیابی از: <https://zaya.io/wr۲۲۱>
- قهرمان تبریزی، کوروش؛ رحیمی، ایمان؛ رضوی، سیدمحمدجواد (۱۳۹۶). شناسایی و اولویت‌بندی موانع توسعه و پیشرفت ورزش شنا در استان کرمان براساس فرآیند تحلیل سلسله‌مراتبی (AHP). فصلنامه مدیریت ورزشی، ۹(۱)، صص ۱۱۳-۱۲۸. قابل بازیابی از: <https://zaya.io/bh\u00b0dn>
- کشتی‌دار، محمد؛ طالب‌پور، مهدی؛ شیرمهنجی، فاطمه (۱۳۹۱). بررسی وضعیت موجود والیبال ایران با ارائه برنامه اجرایی در راستای بهبود مستمر. مطالعات مدیریت ورزشی، ۴(۱۳)، صص ۱۳-۳۲. قابل بازیابی از: <https://zaya.io/oa\u00b0fu>

- گودرزی، محمود؛ اسلامی، ایوب؛ علیدوست قهفرخی، ابراهیم (۱۳۹۴). شناسایی عوامل مؤثر بر توسعه فرهنگ ورزش همگانی از طریق سیمای جمهوری اسلامی ایران. فصلنامه پژوهش‌های کاربردی در مدیریت ورزشی، ۴(۳)، صص ۱۱-۲۷. قابل بازیابی از: <https://zaya.io/jlf44>
- محمدتقی پورطهرانی، پروانه (۱۳۸۶). مقایسه دیدگاه ورزشکاران، مربیان و صاحب نظران در مورد راه‌کارهای پیشرفت ورزش تکواندو زنان کشور. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران.
- محمدی، علی؛ کلاته سیفری، معصومه؛ فرزانه، فرزانه؛ رضوی، سیدمحمدحسین (۱۳۹۶). طراحی الگوی پارادایمی ورزش دانشگاه فنی و حرفه‌ای براساس نظریه داده‌بنیاد. فصلنامه پژوهش در ورزش تربیتی، ۵(۱۳)، صص ۲۱۵-۲۳۰. قابل بازیابی از: <https://doi.org/10.22089/res.2017.3671.1249>
- محمدیان، اسداله (۱۳۹۶). نقش یادگیری فنون دفاع شخصی در موفقیت مأموریت‌های ناجا. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه علوم انتظامی امین.
- منافی، فریدون (۱۳۹۴). طراحی الگوی توسعه ورزش دانشگاهی ایران. رساله دکتری، دانشگاه گیلان.
- مهدی زاده، رحیمه؛ اندام، رضا؛ روزبهانی، شهناز (۱۳۹۲). موانع توسعه ورزش همگانی در دانشگاه‌ها. فصلنامه پژوهش در ورزش‌های دانشگاهی، ۱(۳)، صص ۱۰۹-۱۲۶. قابل بازیابی از: <http://ensani.ir/file/download/article/20151008090220-10002-7.pdf>
- نظری منظم، مهدی (۱۳۷۹). آموزش دفاع شخصی. انتشارات رها.
- هاشمی، صدیقه (۱۳۹۳). شناسایی موانع توسعه ورزش‌های پایه در مدارس شهر تهران. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی.
- Ajadi, M. T., Olaoye, A. K., & Alabidun, M. (2017). Factors Militating Sports Development Among Nigerian Army Force in Sobi Barrack Ilorin, Kwara State. *KIU Journal of Social Sciences*, 3(2), pp 343-350. Available at: <http://ijhumas.com/ojs/index.php/kiujoss/article/view/32/31>.
- Arsenault, A., & Hinton, T. (2014). Police use-of-force issues in Canada. *International perspectives on police education and training*, pp 138-157. Available at: <https://zaya.io/vibp^>
- Baker, B., & Das, D. K. (2015). *Trends in Policing: Interviews with Police Leaders Across the Globe, Volume Five*. CRC Press, Inc..

- Böhlke, N. (۲۰۰۶). Benchmarking of Elite Sport Systems. Loughborough University (Doctoral dissertation, PhD Dissertation).
- Deraman, H, H., Megat Daud, M, A., Samad, R. (۲۰۱۷). High performance sports schools programs (SPTS) are the sports development programme which are aimed to produce talents at the grassroot. *Jurnal Kurikulum & Pengajaran Asia Pasifik (JuKu)*. Bil ۵, Isu ۲. pp ۵۳-۶۵.
- Green, M. (۲۰۰۶), From 'Sport for All' to Not About 'Sport' at All? Interrogating Sport Policy Interventions in the United Kingdom. *European Sport Management Quarterly*, ۶(۳), pp ۲۱۷-۲۳۸. Available at:
<https://doi.org/10.1080/17184574.2006.1094937>
- Guba, E. G., & Lincoln, Y. S. (۱۹۸۱). Effective evaluation: Improving the usefulness of evaluation results through responsive and naturalistic approaches. Jossey-Bass. Available at:
<https://psycnet.apa.org/record/1992-09042-000>
- Hindson, A., Gidlow, B., & Peebles, C. (۱۹۹۴). The 'trickle-down' effect of top level sport: myth or reality? A case study of the Olympics. *Australian journal of leisure and recreation*, ۴(۱), pp ۱۶-۲۴.
- Houlihan, B. & A. White (۲۰۰۲). "The Politics of Sport Development: Development of Sport or Development Through sport?", London, Routledge. Available at:
<https://doi.org/10.4324/9780203478047>
- Ma'mun, A. (۲۰۱۵). Development of the Educational Sport in Indonesia: The Policy Study Based on the Law of National Sports System' in *ATIKAN. Jurnal Kajian Pendidikan*, ۵(۱), pp ۳۳-۴۸. Available at:
- file:///C:/Users/b/AppData/Local/Temp/۴-۵-۱-SM-۱.pdf
- Maleki, B., Sanei, S., Borhani, H., & Ghavami, A. (۲۰۱۲). Effect of military training on personality traits of military students. *J Mil Med*, ۱۳(۴), pp ۱۹۵-۲۰۰. Available at:
http://military.medj.ir/browse.php?a_code=A-۱۰-۶۹۶-۱&slc_lang=en&sid=۱&ftxt=۱
- Sotiriadou, K. (۲۰۰۵). The sport development processes in Australia (Doctoral dissertation).
- Sotiriadou, P. (۲۰۱۳). Sport development planning: The sunny golf club. *Sport Management Review*, ۱۶(۴), pp ۵۱۴-۵۲۳. Available at:
<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1016/j.smr.2012.09.002>

- Sotiriadou, P., Filo, K., & Kunkel, T. (۲۰۱۸). Challenges to sport development and sport participation from sport managers' perspectives. *International Journal of Sport Management and Marketing*, ۱۸(۴), pp ۲۶۷-۲۸۴. Available at: <https://doi.org/10.1504/IJSM.2018.093343>
- Strauss, A. & J. Corbin (۱۹۹۰). *Basics of qualitative research: Grounded theory*.